

IZPOD RAZVALIN SO DOBILI VCERAJ 425 TRUPEL

O vzrokih eksplozije bo uvedenih več preiskav

"ROKE IN NOGE SO LETELE PO ZRAKU," JE PAVEDAL OČIVIDEC, KI SE JE OB POGLEDU ONESVESTIL

Število žrtev eksplozije od ure do ure narašča. — Dosti hudo poškodovanih se bori s smrtjo. — Iskanje med razvalinami je bilo po dvajsetih urah zaključeno. — Delo zelo ovirajo hudi naliivi. — Strokovnjak je ugotovil, da je povzročil eksplozijo zemeljski plin.

NEW LONDON, Tex., 19. marca. — Delavci so dvajset ur iskali trupla med razvalinami porušene šole. Po dvajsetih urah je bilo iskanje zaključeno. Dobili so vsega skupaj 425 trupel.

Oblasti so že začele ugotavljati vzroke te najstrašnejše katastrofe, ki je kdaj zadela kakšno šolo v Združenih državah.

Izvedeni sta že dve preiskavi, katerima bodo najbrž še nadaljne sledile.

Marsikateri delavec je pri iskanju naletel na truplo svojega lastnega otroka. Toda vsi so vztrajali in si neumorno prizadevali spraviti čimhitreje ponosrečene izpod razvalin. Delo je bilo vsled silnih naliivov zelo otežkočeno.

Dosti težko poškodovanih otrok je umrlo v ambulančnih vozeh ali pa v bolnišnicah. Le malokateri, ki bo ostal pri življenju, bo imel vse ude nepoškodovane. Največ smrtno poonesrečenih ima prebito lobanje.

D. C. P. Schoch, profesor kemije na Texas univerzi, je izpovedal pred posebnim vojaškim preiskovalnem odborom, da so po njegovem mnenju povzročili eksplozijo oljni plini, ki so uhajali iz zemlje. Plini so se razširili po kleti šolskega poslopja ter se na ta ali oni način vneli, čemur je sledila eksplozija.

NEW LONDON, Texas, 19. marca. — Otroci in odrasli, ki so po čudežnem naključju ušli smrti, opisujejo svoje doživljanje.

24-letni Don Nelson je takoj po katastrofi planil v šolsko sobo, edino sobo, ki ni bila popolnoma porušena. — V nji je mrgolelo otrok. Skoro vsi so bili poškodovani, toda živi. S svojimi tovariši sem jih odnašal na prosto. V kotu opazim dečka, ki mu je tičala zmečkana noga med dvema traverzama. — Prosim, pomagajte mi, — je milo prosil. — Saj ne bom kričal. In res ni kričal, ko smo mu vlekli nogo izmed traverz. Iznenada je pa rekel s šepetajočim glasom: — Ne več, ne več; ne morem več prestajati. Kar tukaj me pustite!

Neki drugi očividec je takole opisal delo med razvalinami: — Poteči se, mišičasti in začrneli petrolejski delavci so stvorili človeško verigo. Podajajo si košare. Košare polne .rok, glav in nog. Skoro pod vsako opeko, ki jo dvignejo, je kri. Nikdar pa ne bom pozabil prizora: Med razvalinami je stala mlada mati. Stala je molče in držala v naročju nakaženo truplo svojega sina. Stala je in čakala, kdaj bodo delavci dobili izpod razvalin njenega drugega otroka.

Charles Clair, učenec osmega razreda, je stal ob svojem pultu, ko je nastala eksplozija. — Naenkrat sem zaslišal pok, — je rekel, — nakar me je vrglo v zrak. Tudi druge fante in dekleta sem videl leteti po zraku. Nekateri so kričali. Nekateri so ležali na tleh. Po zraku so letele tudi odtrgane roke in noge. Nato sem se onesvetil.

DUCEJU JE BILA LJUBEZEN VEČ KOT PA VOJNA

Napadalka na grofa de Chambruna je vodila dnevni zapisnik. — Z Mussolinijem se je sestajala v neki palači.

PARIZ, Francija, 19. marca. — Policija je naznanila, da je našla dnevni zapisnik Magde de Fontanges, ki je večeraj streljala na grofa Charlesa de Chambrun. V tem dnevniku natančno popisuje svoje odnose z "velikim italijanskim državnikom."

Iz dnevnika je razvidno, da je Mussolini tudi pozabil na abesinsko vojno, kadar je bil v objemu lepe Francozinje.

Nekega dne je zapisala v svoj dnevnik: "Danes je rekel: 'Abesinija za mene nič več ne pomeni: imam samo sladke spomine nepozabne ur ljubezni.'"

Policija je dnevnik zaplenila in ga zapečatila, toda vporabljen bo, kadar se prične protinjej sodnijska obravnava, ker je hotela ustreliti grofa de Chambruna na železniški postaji v Parizu.

V svoj dnevnik je vpisavala vsak dan vse dogodke z Mussolinijem od aprila pa do novembra, 1936. Sestajala sta se v veliki palači.

Magda de Fontanges je svoje ljubavno razmerje z Mussolinijem zaupala grofu, ko je bil poslanik v Rimu, v prepričanju, da bo kot diplomat znal držati tajnost za sebe. Grof pa je izdal njeno tajnost in ljubavno razmerje je bilo nenadoma prekinjeno.

Od tedaj Magda ni več videla Mussolinija. Pisala mu je več pisem, toda odgovora ni dobila. Vzel ji je tudi avtomobil, ki ga ji je nekoč podaril. Hotela za njo tudi ni več plačeval. To jo je tako potrla, da se je hotela zastrupiti. Več dni je bila v bolnišnici. V tem času je italijanska policija zaplenila dnevnik, v katerem je popisala ljubavne dogodke z Mussolinijem. Mussolini je dnevnik prebral, toda vsebina se mu ni zdela posebno važna. — Galantno ji je vrnil dnevnik in ji poslal \$790 za vožnjo v Francijo. Ko ji je policija vse to izročila, ji je povedala Mussolinijevo željo, da takoj odpotuje iz Italije.

PROTI ŠTUDENTKAM

KAIRO, Egipt, 18. marca. — Policija je danes streljala na skupino študentov, ki so protestirali, da bi ženske obiskovale vseučilišče.

Pet študentov je bilo ranjenih.

Naročite se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Z. D.

SCHUSCHNIGG JE ODPOTOVAL V BUDIMPEŠTO

Takoj je pričel razgovor z ministrskim predsednikom Daranyijem. — Mednarodno stališče Avstrije se je izpremenilo.

BUDIMPEŠTA, Madžarska, 19. marca. — Avstrijski zvezni kancler dr. Kurt Schuschnigg je v četrtek popoldne s svojim spremstvom prišel v Budimpešto ter je takoj nato, ko so ga pozdravili višji državni uradniki, pričel razgovor z ministrskim predsednikom Kolomanom Daranyijem in vnanjim ministrom Kolomanom de Kanya.

Kot zagotavljajo madžarski politični krogi, za ta obisk ni bil sestavljen poseben načrt in da je prišel avstrijski kancler za Madžarsko samo v namenu, da izve za stališče madžarske vlade, ker se je vsled dogodkov zadnjega časa stališče Avstrije zelo izpremenilo.

V prvi vrsti pa pridejo v poštev tri dejstva: 1. Prememba italijanskih interesov v Sredozemskem morju; 2. Odpoved italijanske podpore za obnovo avstrijske monarhije, in 3. Nameravana prijateljska pogodba med Italijo in Jugoslavijo.

Madžarski politiki ugotavljajo, da se državniki ne bodo dotaknili nikakih vprašanj glede madžarske vnanje politike, ki bi bila kaknega pomena za Avstrijo. Madžarska vlada bo če še dalje prijateljsko sodelovati z Nemčijo in Italijo.

ZEMLJIŠČA STANDARD OIL ZAPLENJENA

LA PAZ, Bolivijska, 16. marca. — Bolivijska vlada je preklicala vse koncesije Standard Oil Company of Bolivia in zaplenila vsa njena zemljišča in petrolejske naprave, ker se je družbo zvičajno skušala izogniti plačevanju davka.

Družba, ki je podružnica Standard Oil Company of New Jersey, je imela prostrana petrolejska polja na mnogih krajih Bolivijske, zlasti v južnovzhodnih krajih, ki meje na Chaco.

LORSKA ZBORNICA ODOBRLA VOJAŠKI PRORAČUN

LONDON, Anglija, 18. marca. — Lordska zbornica je danes po tretjem čitanju odobrila vladno predlogo, naj izda angleška vlada v prihodnjih petih letih za oboroževanje štiri milijonov funtov šterlingov. To sta dve milijardi ameriških dolarjev.

REPUBLIKANCI NEPRESTANO NAPREDUJEJO

Fašizmu nasprotni Italijani vodijo napad na svoje rojake. — Zavzeli so važno mesto Bihuego.

MADRID, Španska, 19. marca. — Vladne čete, katerim so se pridružili fašizmu na sprotni Italijani, so na fronti pri Guadalajari zopet napredovale in zavzele strateško zelo važno mesto Bihuego ob toki Tajuna, 52 milj severovzhodno od Madrida. Republikanci so zajeli 100 fašistov in zaplenili veliko množino vojnega materijala.

Značilno je, da republikanci v celni vojni niso ujeli toliko fašistov, kot v bojih pri Guadalajari. Iz tega je razvidno, da Italijani, katere je poslal Mussolini na pomoč generalu Francu, niso navdušeni za to vojno.

Večeraj so republikanci dosegli velike uspehe, poleg tega, da so prardli daleč v sovražno ozemlje, so zaplenili tudi 10 topov, 62 tovornih avtomobilov in 22 strojnice. Natančno število ujetnikov ni znano, toda uradno poročilo pravi, da jih je nad sto, neuradno poročilo pa jih čeni celo na 200.

Ob istem času pa so republikanci v vseučiliškem mestu razstrelili pod kliniko 5 min in z napadom zavzeli celo vrsto zapopov.

Republikanci so pričeli napad z močno mehanizirano armado, s tanki in artilerijo. Italijanske čete pod poveljstvom generala Jose Moscardo, ki se je posebno odlikoval pri obrambi Alcazarja v Toledu, so umikajo pred vladnimi četami.

Ko so republikanci pričeli pritiskati na Bihuego, sta v mesto dospela generala Franco in Mola, da zbereta umikajoče se Italijane in jih navdušita na odpor.

MADRID, Španska, 19. marca. — List "Voz" je objavil statistiko, iz katere je razvidno, da je bilo v Madridu ubitih 1490 civilnih oseb, odkar se je pred devetimi meseci pričela državljanska vojna.

Izmed 46 španskih provinc drže republikanci 13 provinc, obe stranki pa se še borite za posest provinc Madrid, Toledo, Granada, Jaen, Tereuel, Huesca in Asturia.

Okoli 200,000 civilistov in vojakov je bilo do sedaj ubitih, ranjenih pa okoli 300,000. Uničena je bila polovica španskega narodnega premoženja, popolnoma pa je zastalo parobrodstvo, rudarstvo, industrija, trgovina in banke.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

KONGRES NE BO NALOŽIL NOVIH DAVKOV

Sen. Harrison proti novim davkom. — Zavzema pa se za izenačenje proračuna. — Ta cilj naj bo dosežen z znižanimi izdatki.

WASHINGTON, D. C., 19. marca. — Predsednik senatnega finančnega odbora, senator Harrison je rekel, da tekom sedanjega zasedanja kongresa davki ne bodo povišani. Da je mogel podati to izjavo, je sklical posebno časnikar. konferenco, na kateri je hotel zavreči zahtevo predsednika zvezne trgovske zbornice, da morajo biti davki povišani, če hoče vlada izravnati svoj proračun.

"Bog ve, da so davki dovolj visoki," je pripomnil Harrison. "V kongresu splošno prevladuje mnenje, da je mogoče proračun izravnati z znižanjem izdatkov."

Senator je rekel, da so letošnji davčni doneski zadovoljivi. Rekel pa je, da bodo premenili davke na nerazdeljen dobiček, toda ta postava bo premenjena šele prihodnje leto. Vlada želi, da korporacije naberejo primerne rezerve, da poplačajo svoje dolgov.

Po podatkih zakladniškega departamenta je v prvih 17 dnevih prišlo na davkih v blagajno \$554,948,541. Uradniki zakladniškega urada pa pričakujejo, da bo zakladnica prejela do konca meseca 840 milijonov dolarjev. Ako bo temu restako, tedaj bo letos plačanih dvakrat toliko davkov, kot pa lansko leto.

PAPEŽEVA ENCIKLIKA PROTI KOMUNIZMU

VATIKAN, 19. marca. — Papež Pij XI. je izdal novo encikliko "Divini Redemptoris", v kateri obsoja brezbožni komunizem kot napačen nauk, ki izpodkopuje temelje človeške družbe. Enciklika pozivlja vse one, ki verujejo v Boga, da se vstavljajo ljutim napadom na brezbožnikov.

Enciklika priznava, da se komunizem bori za delavstvo, kar je popolnoma in brezpogojno postavno, zato pa pozivlja delodajalce, da stojijo ob strani cerkve in gledajo, da je storjena pravica.

"Delavec," pravi papež v svoji encikliki, "ne sme dobiti kot miloščino, kar mu pride po pravici. Nikdo naj ne poskuša z majnimi milostnimi darovi oprostiti se velike dolžnosti, ki mu jih nalaga pravica."

MUSSOLINI SE ZAVZEMA ZA IMPERIJALIZEM

Rekel je, da bo Rim mirno zgradil imperij. — Zasmehuje bojazen pred velikimi demokratiškimi državami.

TRIPOLIS, Libija, 18. marca. — Na tisoče mohamedancev in italijanskih naseljencev v Libiji je ploskalo Mussoliniju, ko je v svojem govoru zagovarjal italijansko pravico do imperija ter je obenem izjavil, da nikdar ne bo pozabil na sankcije, ki jih je Italiji naložila Liga narodov v abesinski vojni.

Na svojem prvem obisku v desetih letih v Libiji je Mussolini rekel: "To potovanje je imperijalistično v smislu, ki so ga dali besedi življenjsko močni narodi in ga bodo tudi vedno dajali."

Mussolini je govoril z odra, ki je bil postavljen na velikanskem fašističnem znaku fascio. Pred svojim govorom je il duce svečano odprl 1250 km dolgo cesto, ki teče ob obrežju čez Libijo.

Med Mussolinijevim govorom je bilo slišati grmenje topov z bojnih ladij v pristanišču.

Mussolini je rekel, da zelo obžaluje, da se "več ali manj velike demokracije" boje njeogovega potovanja v Libijo.

"Oborožujemo se na suhem, na morju in v zraku," je rekel Mussolini, "ker je to z obzira na oboroževanje drugih naša nepreklicna potreba."

Dotakniviši se Liginih sankcij, je rekel Mussolini: "Italijanski inženirji in delavci so delali v Tripolisu pod razmedami, ki so brezmejno bolj prijetne, kot pa razmerje, ki vladajo ob obrežju Ženevskega jezera, kjer se je zbrala mogočna zveza držav, da bi vstrahovala Italijo. Ako kdo misli, da je to bilo pozabljeno, naj bo razočaran; jaz nisem pozabil."

FILIPINI BODO SVOBODNI LETA 1939

WASHINGTON, D. C., 19. marca. — Predsednik Filipinov Manuel Quezon, se je z vladnimi uradniki dogovoril, da bodo Filipini s svojimi 14 milijoni prebivalcev dosegli popolno neodvisnost od Združenih držav v dveh letih.

Državni department je naznanil, da je Quezon predlagal, da dobe Filipini mesto leta 1938 ali 1939.

Quezon in državni podtajnik Francis B. Sayre sta se sporazumela, da bo postavljen poseben odbor, ki bo izdelal vse podrobnosti za popolno neodvisnost Filipinov.

"Glas Naroda"

(A Corporation)

Owned and Published by

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

Frank Sakser, President

L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:

113 West 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates for various durations and locations like Ameriko, New York, etc.

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven nedelj in praznikov

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 3-1242

DELAV. FEDERACIJA ZA VIŠJE PLAČE

V svojem mesečnem poročilu pravi Ameriška Delavska Federacija, da je mogoče novo depresijo odvrniti samo s tem, da so delavske plače zvišane, cene blaga pa ostanejo nizke.

"Delavstvo se ostro obrača proti politiki industrije, da bi povišala cene, četudi more zmanjšana produkcija zmagovati zvišane plače," pravi Federacija.

Znamenja nevarnosti nove depresije se že kažejo, četudi se je industrija dvignila s tako naglico, da majhne zapreke niso nikakoli zavora.

Sedanja politika industrije je dobiček in dividende povečati in s povišanimi plačami tudi takoj povišati cene.

Ista politika je leta 1929 dovela do poloma. Tudi takrat trg za industrijske izdelke ni bil dovolj naglo povečan, da bi mogla produkcija obstati na svojem višku.

Glasi Delavske Federacije posebno poudarja, da delavske plače ne korakajo vzporedno z naraščajočimi cenami življenjskih potrebščin.

Letošnje leto bodo cene življenjskih potrebščin poskočile za 8 odstotkov.

V ŽENEVI BO ZOPET KOMEDIJA

Egiptska vlada je prosila za sprejem v Ligo narodov in njeno noto so ženevski činitelji z veseljem pozdravili. Sedanj predsednik ženevske ustanove, argentinski zunanji minister, je vprašal 57 članic Lige, kdaj naj se sestane plenum, ki bo reševal to zadevo.

Vse to tona na sebi nič izrednega — toda med 57 članicami Lige se nahaja tudi Abesinija, in sicer Abesinija Haileja Sellassija, ki je še članica ženevske ustanove. Ker ta Abesinija še ni likvidirana v Ženevi, je pač naravno, da so morali tudi nji poslati poziv na zasedanje. Tu pa se začel pesem, ki prinaša disharmonijo v Ligo narodov.

Nedavno je bilo v Ženevi vse pripravljeno, da se Abesinija izbrši iz članstva ter se s tem omogoči povratek Italije k zeleni mizi. V zadnjem času pa sta se zgodila dva važna dogodka.

Atentat na podkralja Grazianija je izzval vtis, da pomirjenje Abesinije ni takšno, kakor ga opisujejo službena poročila iz Rima.

Drugič je neguš povabljen na kronanske svečanosti v Londonu. Sodiijo, da bo angleška vlada postopala logično in ne bo vabila neguša v London, v Ženevi pa mu bo odrekla legitimacijo, ki se ni izgubila veljavnosti.

Možje okoli ženevske ustanove so si prizadevali, da bi neguša pregovorili, naj ostane daleč od Ženeve, toda abesinjski cesar baje nima samo namere osebno priti na sestanek Lige, ampak tudi pripeljati s seboj moža, ki bo javno izpričal, da ima v Abesiniji še vedno zaupnike, ki delajo za njegovo stvar.

Italijo seveda spričo tega mineva potrpežljivost in širijo se glasovi, da bo zaradi teh in podobnih stvari izstopila iz Lige.

Iz Slovenije.

NOVI GROBOVI

Na Vrhniki je umrl Jože Jelovšek, tovarnik in veleposelstnik, star komaj 39 let. Na Viču pri Ljubljani je zatisnil svoje trudne oči upokojeni delovodja Jernej Kovačič, star 90 let. V Ljubljani je ugrabila smrt Uršulo Zlatič in Karla Sinkovec, višjega sodnega oficijala v pokoju.

VISOKA STAROST

Te dni je bil pokopan v Vel. Poljanah pri Ribnici posestnik Anton Ambrožič. Dosegel je izredno visoko starost 97 let. Bil je do zadnjega zdrav in trden. Še lanj je sukal koso, le sklepati je ni mogel zaradi opešanih oči. Imel je manjšo kmetijo, na kateri je gospodaril do konca življenja. V mladosti je hodil gozdarit na Hrvaško. Bil je skromen in varčen moč. V družini je bil kot Ribničar dovtipen in šegav. Vedel je povedati marsikaj iz starih časov.

ŽRTEV NEPREVIDNEGA RAVNANJA Z ELEKTRIKO

V vasi Šemniku so te dni napeljavali žice za električno razsvetljavo svojih domov. Delali so vaščani sami, med njimi tudi 19-letni posestnikov sin Ciril Hribar. Naenkrat pa je mladec, ki je baš vlekel neko žico, padel in oblezel mrtev. Ubil ga je električni tok, ker je njegova žica prišla v dotiko z žico, v kateri je bil tok. Malo prej je električni tok na podoben način vrgel na tla neko dekle, vendar hujših posledic ni bilo.

CIGAN ŽE NAJDE SVOJO ŽRTEV

Kljub strogim odredbam in zasledovanju po orožništvu se že vedno klajajo ted ožolji ciganske toipe, ki skušajo živeti na račun ljudske lahkovernosti. Tako je neznan cigan te dni osiroparil nekoga Gerjeviča iz Zakota. Omenjeni cigan je prišel pred dnevi k Gerjevičevi ženi in jo zaprosil, da bi bila bofra ciganskemu novorojenčku. Obljubil je 1000 Din za stroške pri krstu. Seveda cigan tega denarja ni prinesel, pač pa se je potem oglašil pri Gerjeviču s polno steklenico vina pod pazduho. Ko je zavladalo med pivci primerno razpoloženje, je cigan zaupal Gerjeviču tajnost o 100.000 dinarjih, ki on sicer ve za nje, ne more pa jih dvigniti brez potrebne pomoči. V daljšem pogovoru

je prepričal cigan Gerjeviča tako, da mu je ta izročil 5.000 dinarjev, ostalo pa da bo Gerjevičevo. Cigan je zasnoval podoben načrt kako bosta prišla do denarja. Toda, kaj, po prejemu petih tisočakov je cigan izgubil. Zdelj hodita mož in žena od Poncija do Pilata, kako bila smrt Uršulo Zlatič in Karla Sinkovec, višjega sodnega oficijala v pokoju.

MSGR. TOMO ZUPAN UMRL

8. marca zjutraj ob 3.30 je prenehalo biti veliko srce, vse posvečeno narodu in njegovi prosveti. V svojem gradiču na Okroglem pri Kranju je za vedno zatisnil svoje trudne oči Msgr. Tomo Zupan, najglednejši narodni svečenik in najstarejši pisмени Slovenec, mož, ki se je uvrstil med one naše velike sinove, ki so za vse čase postali vzorniki najčistejšega rodoljubja. Iz njegovega tihega doma na Okroglem je ogreval tisoče in tisoče slovenskih sre oženj domoljubja, ki ga je prižgal Tomo Zupane. Dolga življenjska pot mu je bila odmerjena, dočkal je izredno visoko starost 97 let. Vse narod je vest o njegovi smrti globoko pretresla.

VLOMILSKA DRUŽBA NA DELU

V noči na 3. marca so v Križevcih pri Ljutomeru doslej še neizsledeni vlomilci vdrli v prostore trgovca Antona Šadla. Tatovi so v izloži previdno odstranili šipo in zlezli v lokal. Ker jih je varnostni zvonec izdal, jih je trgovec s streljanjem iz samokresa preganl, vendar pa so mu odnesli raznega manufakturnega blaga za 30.000 Din. Kakor se je dognalo, je bilo vlomilec šest, med njimi najbrž tudi neka ženska. Trgovec je obvestil o vlovu orožnike, ki so vlomilce začeli zasledovati v smeri proti Cezanjevem. Zasledovanje ni bilo težavno, ker so se v razmočeni zemlji dobro poznale stopinje in ker so tatovi že v Borecih izgubili en sviter. Najbrž so vlomilci slutili, da so jim bili orožniki za petami, in ker jih je na begu oviralo težko breme, so plen naposled v nekem gozdu v Žerovcih skrili in pobegnili.

OGROMEN SNEŽNI PLAZ

1. marca se je v Planici pod Jalovcem zrušil kanal po 8. uri zvečer ogromen snežni plaz, ki ga po obsegu še niso videli v

slov. planinah. Vse snežišče izpod Jalovčevega Ozebnika, do gozdne meje spodaj v dolini je ena sama razvalina snežnih moren. Ves plaz je dolg nad dva km in širok v spodnjem delu nad 1 km. Sneg se ni valil v dolino kot en sam plaz, temveč je razvidnih več samostojnih strug in korit. Zamrzni ni ledeni bregovi teh korit so po 3 m visoki. Ves plaz zglede kakor porušena večja vas. Ko hodiš po njem, te popade strah, ker misliš, da se bo plaz vsak čas zopet pričel pomikati naprej v dolino.

DETOMORILKA IZ DALA DETOMORILKO

Te dni se je vršila pred velikim kazenskim senatom razprava proti 27letni služkinji Katarini Leban, ki je obtožena, da je julija preteklega leta vrgla v Dravo svojo teden dni staro hčerko. Pri razpravi je svoj zločin deloma priznala, zagovarjala pa se je, da si je hotela v obupu z otrokom vred vzeti življenje. Obtoženka je živeła v neznošnih razmerah. Kot služkinjo so jo povsod do skrajnosti izrabljali, in pri zadnjem gospodarju je bila primorana, da je spala radi pomanjkanja postelj skupaj z gospodarjevim bratom ki je oče utopljenega nezakonskega otroka. Pri razpravi je obtoženka izjavila, da je bila usodnega dne skupaj odpuščena iz mariborske porodnišnice z neko Vero Blahovič iz Čakovec. Tudi imenovana mati je bila mati nezakonskega otroka prepuščena nemili usodi. Obe sta se sprejeli ob Dravi in ponoči vrgli svoja novorojenčka v reko. Razprava je bila preložena in uvedena preiskava proti drugi detomorilki.

SMRTNA ŽRTEV VLAKA

Proti večeru je odšel iz Gorne Radgone po banovinski cesti proti Radencem gluhomeni berač Papič iz Bakovec v Prekmurju. Ko je onkraj Željčevskega opekarne stopal čez železniško progo ga je prehitel večerni vlak, ki ga gluhomeni Papič seveda ni mogel slišati. Stroj je treščil Papiča na tla in mu odrezal desno nogo nad gležnjem. Razen tega je dobil nesrečnik tudi občutne notranje poškodbe. Zdravnik je nudil Papiču prvo pomoč in ga s svojim avtom odpeljal v bolnišnico. Poškodbe pa so bile tako občutne, da je bila vsaka pomoč zaman.

OKOSTNJAK V VI-NOGRADU

Ko so te dni delavci prekopavali vinograd Antona Peka pri Pušči Bistri so v globini 1 metra našli človeški okostnjak. Vse kaže, da gre za žrtev kakega zločina in ljudski glas je obdolžil že nekoga iz vasi, da je morilec te žrtve, ki je neki Mate Martinjak, ki je pred 18 leti zagonečno izgubil.

HČI ANGLEŠKEGA LORDA NA SPANSKEM BOJIŠČU

Pred več meseci je odpotoval iz Anglije 18-letni nečak ministra Winston Churchill Esmond Romilly. Šel je v Španijo, kjer je prostovoljno vstopil v mednarodno brigado. V njenih vrstah se je boril tako vztrajno in uspešno, da je bil imenovan za podporočnika. Romilly pa je pustil v Londonu svojo zaročenko, sestrično Jesiko Lucy Mitfordovo, hčero lorda Redskusa. Dne 10. febr. je namreč Jesika skrivaj zapustila hišo roditeljev in se odpeljala v Dieppe, kjer se je setala z ženinovimi starši. V njih spremstvu se je podala v Bayonne, kjer je čakal najo zaročenec. Poskus, da bi se njegovi družbi vkreala na ladjo, ki bi jo prepeljala na Španjo, se je izjalovil. Dne 17. febr. pa se je Romillyju in Jesiki posrečilo dobiti drugo ladjo, ki ju je izkrcala v Bilbao.

Od tam je Jesika pisala svojemu očetu kratko pismo, da bo vzela Romillyja za moža. Povedala je tudi, da se nahaja na španskem bojišču in se ob ženinovi strani bori za dobro špansko stvar. Lord Redsdale je bil zelo ogorčen. Takoj je šel v britsko zunanjo ministertvo in skušal izposlovati, da bi španske oblasti preprečile to zakonsko zvezo. Kot vzrok je navedel, da Jesika še ni polnoletna, in ne sme stopiti v zakon brez dovoljenja svojih roditeljev. Angleško konzularno zastopstvo je bilo poleg tega naproseno, naj pošlje Jesiko domov po najkrajši poti. Ali se je to tudi zgodilo, se še ne ve.

NAROČILA

za MOHORJEVE KNJIGE in KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE za leto 1938 sprejemamo. Cni, ki nam pošlje za Mohorjeve knjige \$1.25 ali \$1.25 za Vodnikove, bo dobil knjige iz do novine naravnost na svoj račun.

Peter Zgaga

Plašlivec se ustraši pred nevarnostjo, figur v nji, pogumni po nevarnosti.

V prostornosti ustvarjajo veliki možje redko kdaj v skupni oglasnosti, toda v teku časa si podajajo roke iz velikega duševnega sveta k skupnemu delovanju.

Ženska igra na odru boljše vlogo prevejanosti in hinavščine kakor vloga odkritosrčnosti, ker prva je vloga v vlogi, druga samo vloga.

Nemoralne usluge plačujemo vnaprej, moralne nazaj — nasprotno se le redko kdaj dogaja.

Ženske slabosti bolj zaničujemo kakor moške, ker prve največkrat izvirajo iz šibkosti značaja, slednje iz jakosti.

Otroke razvadimo kadar so bolni, ženske v prvih mesecih zakona; prve zaradi popuščanja, druge iz istega ali pa nasprotnega razloga.

Ne veselje, temveč trpljenje izpolnjuje praznoto življenja tistim, ki niso bili sposobni posvetiti ga visokim ciljem; kakor demant, rabi tudi življenje temno ozadje.

Ženske ljubijo moč, katere pa ne posemajo, a moški neznanost, ki je ne vračajo.

Največkrat vprašujemo drugega za nasvet samo zato, da nam našo že dobro premišljeno odločitev potrdi.

Ženska govori rajši o ljubezni kakor iz ljubezni — moški nasprotno.

Bolečine neuslišane ljubezni in ločitve spominjo na zobe, ki bolijo kadar nam rasejo in kadar nam jih izlerejo.

Strastna ljubezen stavec je tako zoprna kakor nevihta pozini, ki pada preko pustih, sneženih poljan brez koristi in ne zapusti drugega kakor še večji mráz.

Ženske, bodite radodarnejšega duha! Pameten razgovor se težje pozabi kakor kratki da ali ne.

Štedite pa z nemo govoricom; deset poljubov se lažje pozabi kakor enega samega. Hipni pogled zapusti čisto globlji utis kakor dolgo motrenje.

Trdovratnega sameca je nevarnejše poročiti kakor staro vdovo.

Ona pozna moške in čuti manj strahu kakor ga morda sama povzroča.

Moški pa zahteva vse njegove prejšnje ljubezni koncentrirane v zadnji. Neskromen pričakuje, da ta poslednja ljubezen prekaša vse prejšnje.

Te pretirane zahteve drago plača in si slednjic z začudenjem prizna, da se je vse pregodaj opeharil.

Dan čistega veselja doživimo samo enkrat, zato glejmo, da ga izkoristimo do dna, ne pričakujmo pa, da se isti ponovi, temveč iščimo drugega.

Trgovec, ne imej odprto samo hišo, srce in roke, temveč tudi oči, sicer se ti slednje odprejo, ko ti drugi zapirajo hišo.

Spomin je edini raj, iz katerega nas nihče ne more pregnati.

DENARNE POŠILJATVE

Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu.

Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy, listing amounts in Dinars and Lira.

KER SE CENE SEDAJ HITRO MENJAJO SO NAVEDENE CENE PODVRŽENE SPREMEMBI GORI ALI DOLI

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še boljše pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Table with exchange rates for American Dollars, listing amounts in Dollars and Lira.

Prejemnik dobil v starem kraju izplačilo v dolarjih.

NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRIŠTOJIBNO \$1.-

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

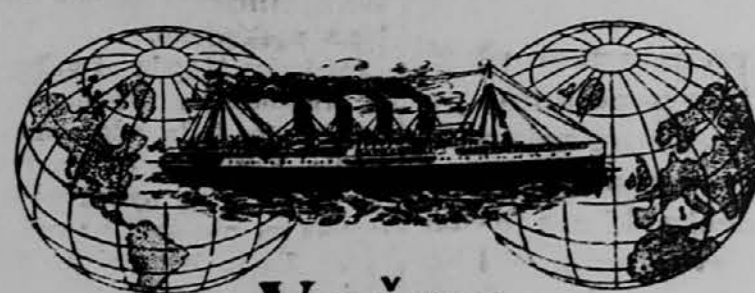
"Glas Naroda"

313 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

DELAVEC ČESTITA DELAV. VODITELJU

Jeklar William Garrity čestita podpredsedniku United Mine Workers in glavnemu upravitelju odbora za organiziranje jeklarjev, Philipu Murray. Murrayeva velika zasluga je, da je privolila Carnegie - Illinois kompanija v zvišanje plač in skrajšanje delovnega časa.

Važno za potovanje.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dobiti koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvareh. Vselej našo dolgotrajno skušnjo vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebne preskrbe, da je potovanje udobno in hitro. Zato se zaupno obrnite na nas za vsa pojasnila.

Mi preskrbimo vse, bodisi prošnje za povratna dovoljenja, potni liste, vizaje in sploh vse, kar je za potovanje potrebno v najhitrejšem času, in kar je glavno, za najmanjšo stroško.

Nedržavljeni naj ne odlašajo do zadnjega trenutka, ker predno se dobi iz Washingtona povratno dovoljenje. RE-ENTRY PERMIT, trpi najmanj en mesec.

Pišite torej takoj za brezplačna navodila in zagotavljam vam, da boste poceni in udobno potovali.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau)

216 West 18th Street New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

H. V. PATERA:

V JAMI VII. GORI

Zvonček je zabrnal. Vendar! Inženjer Peter je vstal, zložil časopis in stopil na peron. Postajni načelnik je spoznal rudarskega inženjerja in ga je pozdravil z rdečo čepico. Peter je brezbržno odzdravil. Majuna, črna pika se je prikazala na robu jase, kjer so se svetile tračnice izglubljaje ko lovinast trak. Pika se je naglo večala in večala, že je hrume! in bobnel brezvolak. Še nekaj trenutkov in objel bo malo, plavalaso Renato. Odkar je bil pred letom nastopil službo rudarskega inženjerja pri velikem rudniku, je vse utihnilo krog njega. Spočetka, ko je bil prišel semkaj iz velebestnega vrveža, se je le težko privadil tukajšnjim razmeram. A stisnil je zobe in se lotil dela, da bi tako napolnil praznoto, ki je v njej živel na svojem službenem mestu. Zatorej se je neskončno veselil svidenja svoje zaročenke, ki se je ta dan javila, da pride. Hrumeče je priropotal vlak Peter je kmalu izsledil osebo, ki jo je čakal. Vitka postava v športnem plašču; ozek obrazček sredi plavalasih kodrov.

"Renata!" že jo je objel in jo potegnil v vagona k sebi nizdol. Nato se mu je zasnečalo dvoje oči. "Peter, poglej, že vsi namu gledajo, koliko časa me boš pa še držal za roko?"

Marsikdo se je občudovaje zazrl v lični par, ki je stopal v zakajeno mestece, ki je bilo skoraj skrito za sivimi oblaki dima, ki so se dvigali iz visokih dimnikov krog rudnika.

Ze je brnelo v čajniku, bučkova polena so prasketala v peči in rdečasti plamenji so odsevali po mračnih stenah. Renata je dolgo govorila Petru, sedela v naslanjaču in nato ji je Peter opisoval svoje življenje: da ima zdaj stalno službo, da je ravnateljstvo zadovoljno z njim in zna ceniti njegovo prizadevanje in da si bosta zdaj pač mogla ustvariti domačo ognjišče in se v kratkem poročiti.

Zamolčko grumenje je pogoltnilo njegove besede. Oba sta začudeno pogledala kvišku. Kaj je bilo? Sirene so rjoveče zabrlizgale, parne piščali so rezko zapiskale, zakričali so zvonci: "Alarm!"

Težki koraki so zadoneli po ulici. Zamolčke besede, pretresljivi kriki. Okna zvenketajo, vpitje in hrumenje. Z enim samim skokom je planil Peter k oknu in ga samil vsak sebi. Na cestj tekanje in prerivanje, jok in vpitje. "V jami sedem gori!" se je zapičil krik v nebo. "Plini!"

S pestjo je zadonelo po večnih vrtatih. Bled delavec je stal pred inženjerjem. Obraz mu je bil spačen, ko je komaj izustil besede: "Gospod, takoj morate v rudnik. V jami sedem gori!" Renata je obstala ko okamenela. V predsobi si je Peter strgal suknjiče s sebe in vrgel nase usnjato jopo. Pa je bila koj pri njem: "Tudi jaz grem s teboj!" Prerinila sta se skozi vrste razburjenih moških in jokajočih žensk. Ob vhodih v jame so se gnetli gasilci, ki so komaj zadrževali drhtečo množico. Delavci v plinskih maskah in čuvarji so begali sem in tja. Preplašeni obrazi so boljčali v zakajeno gmoto, ki se je v črnih oblakih valila iz globine. Opetekaje so se prikazale prve, prepadene postave iz dima na zrak.

Komaj se je neki priletni nadpaznik prerinil do inženjerjev in ravnateljev. "Šest jih je še v goreči jami, štirje so zraven in bolj v ospredju jih je še več."

Reševalna četa je bila nared: tudi Peter si je nataknil plinško masko in si obkrel gumijaste rokavice. Ne da bi trenil z očmi, se je javil: "Tudi jaz pojdem." Zdaj je bilo vseeno, ali si bil rudar ali inženjer. Nevarnost je izenačila vse sloje. Oči, polne groze, so boljčale vanj. "Ne boj se, Renata, saj se vrnemo!" Segla sta si v roke. "Naprej!" V zemlji, ki se jo parale na dvoje razbesnelo zemlje sile, so bili le še reševalci. Skeleča bolečina se je zabadala Renati v prsi, a glasen vzklík je zasenčil pekočo ost: "Mož je, kakršnih je treba!"

Slednjic vendar — znak z zvonce. Napetost je naraščala. Vse si je gnetlo k jami. Reševalci so se vračali. Todal se je opotekla moška postava venkaj. Renata je spoznala krepke poteze Petrovega obraza, ki je bil ves črn in na čelo so mu bili prilepleni osmojeni lasje.

Množica, ki se je zagnala naprej, je potegnila Renato za seboj. Obstala je pri Petru. Ko iz daljne daljše je začela njegov glas. "Še enkrat se bomo morali vrniti. Štirje so notri; treba je novih mask."

"Nemogoče," je dejal neki drugi inženjer. "Plananci so že tramovj; razjedli. Ne moremo več v rov."

Peter se je vzpel, ko da bi

zrastel: "Moramo!" S sajasto roko jo je pobožal po čelu: "Duša, ti si mi vse na svetu. A dolžnost! To je več ko življenje! Pomisli na žene in matere in otroke, ki čakajo in trepetajo! Bodi močna, Renata!"

Še ji je stisnil roko, se za hip zagledal v njene oči, potem jo je pritisnil k sebi in jo iskreno poljubil. Nato je planil k avtobusu. Še štirje junaki se sli ž njim. Zadržani plač brez solza je stisnil Renato za grlo ko s kleščami. Šivankasta misel ji je šinila skozi možgane: "Nikoli več te ne bo!"

Počasi so minevale ure. Rumenkasto blede mrak zgodnje večera je legal na množico. Droben dežek je začel pršiti; ljudje so ostali. Plahi pogledi so obkrožali Renato. "Inženjerjeva nevesta — kako je pogumna, da je tako mirna?" Čas je lezel dalje. Še zmeraj se je valil črn dim iz rova in je zavil vse vase ko v črni, žalni pajčolan.

Iz čada se je iznenada izmotala postava s počasnimi koraki. Obhela je visela v ennjah. Lasje so bili osmojeni. Drugi so stežavo vlekli s seboj; neko mrtvo truplo, nato še dva ranjenca, ki jima je kri curljala čez oči. Petra ni bilo med njimi. Pisani, ognjeni kotobarji so migotali Renati pred očmi. "Kaj je s Petrom?" Grlo ji je bilo zažeto. Odkod je prihajal glas, ki je povedal: "Ves rov se je zasul. Vse gori. Ni rešitve! Dva sta bila že notri; po ta dva je šel inženjer. Potem ga je podsul."

Mrtvaška tišina je sledila tem besedam. Le zvonček tvorniške kapelice je zastokal in je čal v molk.

Zuljave roke grčavih delavcev so se dvignile k čepicam. Renato je prevzela ena sama misel. "Dolžnost!" nato se je zgrudila ko mrtva delavca k nogam.

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

Slovensko pevsko društvo "Slovan" priredi svoj letni piknik dne 6. junija v prijaznem parku 6018 Metropolitan Avenue cor John Street, Ridgewood. Društva in rokaje prosimo, naj to vpoštevajo. Odbor.

Brooklyn, N. Y.

Angleško poslušajoče društvo "N. Y. All Americans" št. 580 SNP.J. je sklenilo na zadnji seji, da bo priredilo piknik v prostorih "Charlie's Summer Garden" na 6018 Metropolitan Avenue, corner John Street, v nedeljo dne 13. junija. Podrobnosti bodo objavljene pozneje v tem listu.

Slovenska društva v Greater New York in okolici so naprosena, da ne prirejajo svojih prireditev oziroma piknikov na ta dan, zakar jim bomo jako hvaležni.

Torej na svidenje 13. junija 1937.

John Schneider, preds.

VOHUNTVO OB ŠPANSKI MEJI.

V zadnjem času se množijo primeri, da zapirajo na Španskem inostrance pod sumom špijonaže. Prav pred kratkim so prišli plesalko Constance Georgelovo, ki je potovala pod imenom grofice Daniševske. Te dni so v Pamploni aretirali neko drugo Francozinjo. Gre za mlado ženo nekega peka, Jaqueline Alonsovo, ki se je navzile svojemu španskemu izcu rodila v majhnem kraju ob južnofrancoski reki Adouru.

V Hendayu je stregla v mirnem času francoskim in španskim kupcem in ker je bila lepoticca andeuzijskega tipa in ker je imela vroče srce južnjačkinje, ni čudno, da se je s tem in onim Špancem pobliže seznanila. Ko je zbesnela državljanska vojna, se ni mogla odločiti ne za to, ne za ono stran. Imela je prijatelje na obeh straneh in bilo ji je na tem, da bi jih obiskovala baš v tem hudem času. Tako si jo videl zdaj v Irunu, zdaj v San Sebastianu. Nekega večera je telefonirala svojim prijateljem v Biaritzu, da se odpelje v San Sebastian in da bo zvečer že pri njih. Pa ni prišla. V San Sebastianu so jo prijeli in jo postavili pred vojno sodišče. Obsodili so jo zavaljo vohunstva na smrt in samo svojim prijateljem v Salamanci se mora zahvaliti, da se smrtna obsodba ni izvršila. Pravijo, da so jo iz Pamplone prepeljali v Fortarablo.

Ze nekaj časa prej se je neki drugi Francozinji primerilo nekaj podobnega. Ta mlada dama je hotela napisati roman, o dogodkih v Španiji. Potovala je iz Burgovsa v Valencijo in iz Madrida v Avilo. To se je videlo nacionalističnim oblastem sumljivo in če bi je neki francoski časnikar pravočasno ne posvaril, bi jo bili postavili pred vojno sodišče.

Posledica tega dogodka je bila vsekako ta, da so vse časnikarje v Avilu, ki so jih videli v njeni družbi, aretirali in jih natančno izprašali. Še bolj čudno pri vsej stvari pa je to, da so vse te osebe prispele na Špansko z rednimi potnimi listi, ki so jim jih bile izdale španske oblasti. V nekem primeru je bilo celo videti, da so nekemu tujcu izdali potni list, samo za to, ca bi ga spravili v past. Neki mladi Francoz, A. Neumann, je hotel na Špansko in je nacionalistične oblasti prosil, da bi mu izdale potno dovoljenje. Osem dni pozneje je imel potni list v rokah in se je odpeljal z avtom v Pamplono. Tam so ga takoj postavili pred vojno sodišče in ga ustrelili.

L. Ganghofer: Grad Hubertus :: Roman ::

115

Rožnate volje je povečerjal — postrvi, piške v papriki in omlete z gobami — prižgal si cigaro in se zatopil v steklenico s šampanjcem. — Sanjavo je puhel predse dimne kroge, koprneli proti migljajočim zvezdam na nebu, ali pa se v liričnem občutju oziral tja po jezeru. Vedno pogostejše je izpraznil vitki kelih, ga spet nabil in porinil steklenico med rožljajoči led.

S tem je opomnil nase druge goste in če se ozrl po tiho zadovoljnem pivcu, jim je bil očitno všeč. Zala, vitka mladeniška postava v tesni uniformi, lepi, prikupni, od vina in saut razžrety obraz, smehljajoča se zazabljenost in blaženo ugodje, ki mu okolice ni bilo nič mar. Vse je po videzu pričalo o zdravi in veseli življenjski moči, ki se brezskrbno vdaja urici zemeljskega užitka in si gradi svetle gradove v oblake.

"Srečna mladost!" je zašepetal prileten gospod, ki se je odpravljal proti domu in si kljub mlačnemu večeru zapel površnik do vratu.

Terasa se je bolj in bolj praznila. Vedno tisa, vedno bolj sanjava je bila lepa noč.

V ribiški gostilni je utihnila harmonika. Kot predzadnji gost je odšel iz krème stari Mahovnik. Čuštenu se ga je nalezel. Kakor je bila cesta široka, bi mu bila vendar skoraj preozka. Pogosto ga je zaneslo prav na kraj brega, kjer je globoko v svoji strugi šumel hudournik. — Vendar se je izkazalo sedaj, da imajo otroci in pijanci posebno močnega angela varuha. Večkrat je šlo samo za korak in Mahovnik bi se ne bil nikoli več zbudil iz svoje pijanosti. Ali vedno v pravem trenutku je omahnila teža njegovega zibajočega se telesa spet nazaj na cesto. Toda pred vratom mojstra Zaunerja se je mož vendarle zvrnil v nič nevarni občestni jarek, se spet godrnjaše pobral in odštorkljal naprej.

V samotni hiši sta bili razsvetljeni še dve okni: v Lizikini kamrici je gorela sveča pred ogledalom, spodaj v hiši pa svetilka nad mizo. Na klopi pri peči je sedela Zaumerica, mojster je pa z rokami na hrbtu stal pri oknu. Njunima razgretima obrazima se je poznalo, da je divjal med zakoncema še pravkar srdit boj. Zdaj sta molčala oba. Premirje ni trajalo

dolgo. Odločno se je obrnil mojster proti svoji ženi in zažugal s prstom. "Od danes naprej bom navil druge strune. In če zvem, da zanaarjaš svoje materinske dolžnosti — bo tresčilo pošteno!"

"Pusti me že pri miru! Gnati takšno reč! In za nič in spet za nič!"

"Tako! Ali misliš, da ne poznam Lizike! Ves večer sem videl, da ima dekle negaj v glavi. Nekaj skriva. In nič dobrega! Toda jaz kot oče bom storil svojo dolžnost, imel bom oči odprte."

"Zaradi mene!" je odgovoril Zaumerica, stopila k mizi in upihnila luč, nezaslišana predrznost, ki je zaprla mojstru Zaunerju sapo. Po ovinku se je dotipala Zaumerica v vežo in odšla po temnih stopnicah navzgor. Hotela je še nekoliko poklepetati s hčerjo. Vrata so bila od znotraj zapahnjena.

"Lizika!"

"Kaj je mati!" se je oglasilo iz izbice.

"Odpri mi!"

"Že ležim. Lahko noč!"

"Lahko noč srček! Pa naj se ti kaj lepega sanja!" S tem voščilom je nameravala Zaumerica oditi v svojo izbo; tedaj je pa zapazila skozi špranje v vratih odsev luči in prišla jo je radovednost. Pokukala je skozi ključavnico in videla, da sedi njena gosposka Lizika pred ogledalom in se frizira, kakor bi bila namenjena v cerkev ali na ples. Muzajoč se je mojstrica zravnila in odšla po prstih v svojo izbico. Ko si je natikala nočno čepico na svojo sivo glavo, se je razgovarjala filho sama s seboj: "Vidiš, vidiš, nazadnje bo pa le trdil on prav? Nekaj ima v glavi! No, v božjem imenu! Zakaj bi ji ne privoščil nedolžnega veselja? Panetno je, dekle, bo že samo vedelo kaj sme in kaj ne sme. Samo enkrat smo mladi." Spustila se je na pernico, položila roke na oledo in zazehala. Ni trajalo dolgo in Zaumerica je smrčala.

Spodaj je hotel Zauner še vedno okoli po hiši, zaklenil kuhinjo, sobo in nazadnje še vežo; iz vrat je potegnil vse ključee in si jih vtaknil v žep. "Tako," je zamrmral, ko je šel mimo Lizikine kamrice. "Zdaj pa le zleti ven, lišček ti lahkomisleni! Danes sem ti zaprl gajbico!"

DALJE PRIDE

ORGANIZIRANJE POLJEDELSKIH DELAVCEV NA JUGU

Organizator lokalne unije farmskih delavcev poziva njihove neorganizirane tovariše naj se pridružijo uniji. Slika je bila posneta v Crowley Ridge, v državi Arkansas.

ZNAMENITI ROMANI KARLA MAYA

Kdo bi ne hotel spoznati "Vinetova", idealnega Indijanca, ki mu je postavil May s svojim romanom najlepši spomenik?

Kdo bi ne hotel biti z Mayem v "Padišahovi senci" pri "Oboževalcih Ognja", "Ob Vardarju"; kdo bi ne hotel čitati o plemenitem konju "Rihju in njegovi poslednji poti"?

TO SO ZANIMIVI IN DO SKRAJNOSTI NAPETI ROMANI I I

- IZ BAGDADA V STAMBUL 4 knjige, s slikami, 627 strani. Izdajalec: Na lovu; Spet na divjem zapadu; Rešeni milijoni; Dedič. Cena 3.50
- V GORAH BALKANA 4 knjige, s slikami, 576 strani. Vsebina: Kovač Šimen; Zoroka z zaprekami; V goščnjaku; Mohamedanaki svetnik. Cena 1.50
- KRIŽEM PO JUTROVEM 4 knjige, 598 strani, s slikami. Vsebina: Jezero smrti; Moj roman ob Nilu; hako sem v Mekko romal; Pri Šamarib; Med Jezdi. Cena 1.50
- PO DIVJEM KURDISTANU 4 knjige, 694 strani, s slikami. Vsebina: Amadija; Beg iz ječe; Krona sveta; Med dvema ognjema. Cena 1.50
- PO DEŽELI ŠKIPETARJEV 4 knjige, s slikami, 577 strani. Vsebina: Brata Aladžija; Koča v soteski; Miridit; Ob Vardarju. Cena 1.50
- SATAN IN IŠKARIOT 12 knjig, s slikami, 1704 strani. Vsebina: Izseljenci; Yuma šetar; Na sledu; Nevarnosti nasproti; Almaden; V treb delih sveta. Cena 1.50
- WINETOV 12 knjig, s slikami, 1753 strani. Vsebina: Prvikrat na divjem zapadu; Za življenje; Nšo-El, lepa Indijanka; Prokletstvo zlata; Za detektiva; Med Komanci in Apači; Na nevarnih potih; Winnetovov roman; Sans Ear; Pri Komandih; Winnetova smrt; Winnetova oporoka. Cena 3.50
- Ž U T I 4 knjige, s slikami, 597 strani. Vsebina: Boj z medvedom; Jama draguljev; Končno —; Rih, in njegova poslednja pot. Cena 1.50

Naročite jih lahko pri:

KNJIGARNI "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

TAKO SAMA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. W.

(23)

Nato pa prične tiho ihteti. To pa Jurija vznemiri, kajti Helge ni še nikdar videl jokati. Danes pa so jo zapustili živo, najprej zadeva z grofom Helffeldom, kar je njen ponos zelo vžalilo, sedaj pa še Bonitzovo pismo, ker jo je hotel samo mučiti. Saj je vedel, da nima nikakega denarja.

S plaho prijaznostjo skuša Jurij Helgo božati; nežno se plazi njegova roka po njeni rami. O, kako rad bi skrivaj ljubljenu dekletu pomagal — zmožen je bil izvršiti tudi zločin, ako bi ji bilo v stiski pomagano.

Težko leži na Helgi obupni položaj — in nikakega upanja na izboljšanje. Ali bo to vedno tako? Zunaj se je smejala in vabila pomlad; in od tega nima ničesar. Vsemu se je morala odreči — nima dela, ne denarja. Prav nobene zabave si ni mogla privoščiti. Megleno ji potekajo dnevi. In tako sama je na svetu. Glasno bi mogla izkričati svoj obup, da je bila pognana od bogato obložene mize življenja, pri kateri je dosedaj imela dober prostor. Sedaj je morala gledati, kako se drugim godi dobro.

In tisoč drugih, za katere tudi ni bilo stola pri tej mizi, Helga! Ali ne občutiš sama na sebi, kako je onim pri sreči, ki so bili rojeni v skrbeh, ki morajo stanovati v tesnih mestnih hišah, ki ne morejo videti niti neba, ki je last vsleh, ki nikdar boljsega niso poznali, kot da je njihova usoda; živi vedno v pomanjkanju, stoji vedno ob strani! Misliš, da za one ni tako težko kot za tebe, ker kaj boljsega ne poznajo — misliš, da so bili slepi rojeni in ne poznajo lepote sveta. Pozabiš pa, da so vendar le ljudje z velikim hrepenjem po čem boljšem. Ljudje z željo, da bi tudi enkrat živeli kot drugi in bi svoje zmožnosti, ki jih čutijo v sebi, razvili.

Mnogo je ljudi, ki žele glasno povedati, kaj se godi v njihovi duši, toda ne morejo, ker jim manjka tega in onega. Ne več, koliko žalosti gre vsak dan mimo tebe, koliko neprepjokanih solza gori v očeh in srcih.

In, Helga, pri vsem tem se ne moreš pritoževati, še vedno imaš streho nad svojo glavo, in sta dva so trije, ki skrbje za tebe. In tvoje neopravičene zahteve življenja, tvoje rojstvo ti ne daje pravice, da ti da več kot drugim — te zahteve moraš zmanjšati, nisi nič boljsega kot so drugi, za katere tudi ni potrjena posebna miza.

Kaj je nedavno rekel Jurij? "Enkrat mora priti srečni slučaj; naj bova čakala in trd no vanj verovala."

Mogoče je to bil srečni slučaj, ko je Helga nekega večera ob stezi v mlaki, ki je nastala v sled dežja, našla usnjato listnico.

Naglo hiti domov in se zapre v svojo sobo, da listnico pregleda, kaj bi bilo v njej, in čegava je. Vizitke so bile na ime odvetnika dr. Klementa Falkeja z naslovom stanovanja in pisarne. Ravno tako je bilo več službenih pisem na njegov naslov. Skoro s strahom tapuzi tudi cel šop bankovcev. Med njimi je bilo tudi mnogo tujega denarja. Toda za vse to se ne zmeni; denarja se ne dotakne, tudi pisem ne, ker je vedela, kje mora listnico izročiti. Hotela je tudi takoj storiti kajti izguba bi lastnika gotovo vznemirjala celo noč.

Baderjevem ne pove ničesar o tem, da bi jih mogla presenetiti s plačilom, ki ga bo dobila, ko bo listnico vrnila.

Toda Baderjevi se zelo čudijo, ko gre Helga še enkrat zdoma, četudi je deževalo in tudi ni povedala, kot je bila nje navada, kam gre. Jurij Bader je ves nemiren; Helga bi morala ostati doma. Pogrešal jo je in tudi mačica, kajti godrnjaje praska po stolih, kot bi iskala Helgo; tako si misli Jurij.

Bere knjigo in se sili, da bi imel zbrane misli. Da ne bi slišal pogovora starišev, si s prsti tišči ušesa. Bilo je vse pri starem: oče žalostno gleda pred se, pipo premikuje z enega vogla ust do drugega, piha v zrak gost dim, mati pa sedi trdna z zdelanimi rokami v naročju.

Po mali sobi je visel težak, temen oblak, ker ni bilo oživljajočega solnca, Helge. Ali so tudi stariši tako občutili? Slednjč se ne more več zdržati, da ne bi vprašal:

"Kam pa je šla, mati?"

Mati skomigne z rameni.

"Ne vem, ničesar ni rekla. Čutim se, da je še pri tem dežju šla, ko je vsakdo vesel, če more biti pod streho. Mogoče se mora komu predstaviti, ker je morebiti kaj brala v časopisu."

"Ob tem času, mati? Ne verjamem."

In Jurij se zopet zatopi v knjigo; pa navzlic vsemu prizadevanju se mu ne posreči, da bi imel zbrane misli. Preveč rad bi vedel, kje je bila Helga.

"Mogoče je srečala kakke prejšnje prijatelje," meni gospa Baderjeva, ko vzame mačico v naročje.

Ko bi Jurij Bader slutil, da se je s Helgino pomočjo njegova usoda obrnila na boljše pot!

Helga si je mislila, da bi prav težko ob tako poznem času našla odvetnika dr. Klementa Falkeja v njegovih pisarni; prej v njegovem stanovanju, ki se je nahajalo v drugem okrožju, kot pa je sama stanovala.

"Da," je bil odgovor.

Po telefonu je bilo naznanjeno, da naj gospod doktor nekoga pričakuje v zelo važni zadevi, ker je prav gotovo že pogrešil svojo listnico.

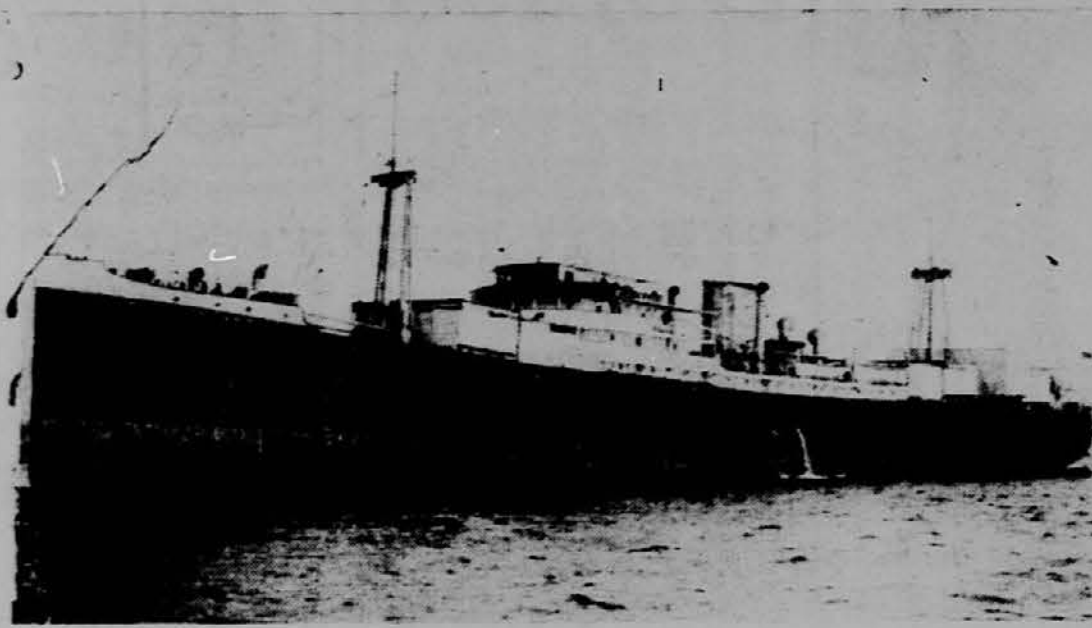
"Da, da! Ali jo je kdo našel?" pride razburjeno iz telefona. "Ali ste jo vi, ki govorite, našli? Da! Tedaj prosim, da čimprej pridete! Na moje stroške vzemite avtomobil, prosim vas!"

Helga se prav nič ne obotavlja.

Skozi rosne šipe le nejasno vidi, kako beže mimo ulice. Najprej vozi avtomobil med trgovskimi hišami, nato pridejo stanovanjske hiše z dobro negovanimi vrtovi. Avtomobil se vstavi pred lepo veliko vilo, ki stoji sredi velikega vrta. Helga se vstraši nad visoko ceno vožnje. Ali ima dovolj denarja? V svoji denarnici pobere vse, da ji ostane samo še malo drobiža. Koliko velja taka vožnja! Nekateri ljudje nimajo toliko denarja, da bi mogli cel teden živeti. Pri vsaki stvari je primerjala in pri tem se ji zbude vsakovrstne uporne misli.

(Dalje prihodnjč.)

"MAR CANTABRICO"

Fašistične bojne ladje so potopile ob španski obali parnik "Mar Cantabrico", ki je odplul iz New Yorka par minut prej predno je bila sprejeta nevtralnostna postava. Na krovu je bilo za dva in pol milijona dolarjev vojnega materiala, namenjenega za špansko vlado.

Mrličiči—predmet kupčije.

V Londonu je izšla zanimiva knjiga "Medicinska zgodovina Liverpoola", ki se bavi v obširnem poglavju med drugim zločinom ugrabljenja trupel. Se ob začetku našega stoletja so angleški in škotski anatomi plačevali visoke cene za trupla, ki so jih potrebovali za študijske namene. Zakonite areditve tega vprasanja takrat se ni bilo, tako da so bili zavodi in zdravniki prisiljeni kapovati trupla pač tam, kjer so jim jih ponujali. To konjunkturo so znaali izrabljati člani podzemlja, tako da se je razvila "cvetoča" trgovina, ki ji je zakon vse prepovedal. Posledno v Liverpoolu je bila ta trgovina zelo razvita, kajti velike pristaniške in ladjedolžniške pravice je mogla policija le za silo nadzirati in so predstavljale ugodna tla za takšne zločine.

Knjiga navaja še posebno grd primer, ki je imel vsaj to dobro posledico, da so se začeli zakonodajalci zavoljo njega končno prav resno zanimati za ta problem. Tri zaboje bi morali spraviti na parnik "Latona" in ti zaboji so se videli policiji sumljivi. Dala jih je odpreti čeprav je velel tovarni list, da je v njih

grenka sol. In res je odkrila v njih 11 nasoljenih trupel. Sled je vodila v neko hišo v Hope Streetu, ki je bila last nekega duhovnika Jamesa McGowana. V kleti so odkrili še štiri zaboje z 19 trupli in tri vreče, v katerih je bilo po eno truplo. Duhovnik se je brez nadaljnega izmazal, ker je lahko dokazal, da je bil klet dal v najem dvema možakarjema Peteru McGregorju in Johnu Rossu, o katerih ni vedel, s kakšnim poslom se bavita. Sodna razprava je ugotovila, da so izvirala trupla z liverpoolskega pokopališča.

Zadeva je imela za posledico, da takšnih grozotnih tovorov niso več odkrili, toda trgovina s trupli je cvetela dalje. Zločinci, ki na Angleškem niso mogli več dobiti primernega "blaga" so si ga znali preskrbeti na Škotskem. Spet sta imela tu dva moža glavni posel, neki Burke in neki Hare. Bila sta dolgo časa strah in trepet Edinburga, kajti trupel nista več kradla s pokopališča, temveč sta ljudi morila na levo in desno, da sta mogla njih trupla prodajati. Burke sam je pozneje priznal, da ima na vesti 33 človeških življenj. Zgodi-

ti pa se je moral še strašen primer ugrabitve trupla v Londonu, da so se v parlamentu končno odločili izdati "anatomy bill" zakon, ki je trgovini s trupli napravil konec.

Ustvarjateljice belih družin v Afriki.

Te dni je odplul proti Džabuti italijanski parnik "Colombo". Ta lepi parnik ima 7500 ton in njegov kapitan dobro pozna pot iz Napolija v Valodno Afriko, saj je v zadnjih 18 mesecih preplul to progo že 25-krat, tja z vojaki, nazaj z ranjenimi in bolniki. Toda nikoli prej niso ladji v Napoliju priredili takšne poslovilne slovesnosti, kakor te dni, ko se je zbrala na nabrežju 15.000 glav množica. Tokrat je odhajal namreč s tovorom — žensk, ki so hotele v Abesinijo k svojim možem.

Kakor znano, je italijanska vlada po zasedbi Abesinije mešane zakone z domaćinkami prepovedala. Povzročiteljice abesinske vojne so hoteli na vsak način preprečiti nastanek mešanega plemena. Italijanski kolonialni strokonjaki pravi-

Na parnikih, ki so debele (iskani, se vrše v domovino leteti pod vodstvom izkušenega spremljevalca.

- 24. mara: Manhattan v Havre, Queen Mary v Cherbourg
- 27. mara: Saturnia v Trst, Paris v Havre
- 31. mara: Aquitania v Cherbourg

ROJAKI, ki nameravajo te potlej potovati v domovino, naj si TAKOJ zaméjijo prostore. Na nekaterih parnikih so že vsi prostori razprodani. Torej kdor hoče potovati, naj nam takoj sporoči.

POTNIŠKI ODELEK "GLAS NARODA"

- 1. aprila: Bremen v Bremen
- 3. aprila: Conte di Savoia v Genoa
- 7. aprila: Washington v Havre, Lafayette v Havre, Queen Mary v Cherbourg
- 10. aprila: Europa v Bremen, Rex v Genoa
- 14. aprila: Normandie v Havre
- 15. aprila: Berengaria v Cherbourg
- 18. aprila: Vulcania v Trst
- 17. aprila: Bremen v Bremen
- 20. aprila: Roma v Genoa
- 21. aprila: Manhattan v Havre, Queen Mary v Cherbourg
- 24. aprila: Ile de France v Havre, Conte di Savoia v Genoa
- 27. aprila: Europa v Bremen
- 28. aprila: Normandie v Havre, Aquitania v Cherbourg
- 1. maja: Saturnia v Trst
- 4. maja: Paris v Havre, Berengaria v Cherbourg, Bremen v Bremen, Washington v Havre
- 5. maja: Queen Mary v Cherbourg
- 8. maja: Rex v Genoa
- 12. maja: Aquitania v Cherbourg
- 14. maja: Champlain v Havre, Europa v Bremen
- 15. maja: Conte di Savoia v Genoa
- 19. maja: Normandie v Havre, Manhattan v Havre
- 20. maja: Berengaria v Cherbourg
- 21. maja: Bremen v Bremen
- 22. maja: Roma v Genoa
- 23. maja: Lafayette v Havre
- 26. maja: Queen Mary v Cherbourg
- 28. maja: Paris v Havre
- 29. maja: Rex v Genoa

2 IZLETA V SLOVENIJO

(preko Cherbourga)

BERENGARIA 19. JUNIJA

POD VODSTVOM Mr. B. M. PEKICHA, gl. tajnika SRBSKEGA NARODNEGA SAVEZA

AQUITANIA 30. JUNIJA

POD OSEBIM VODSTVOM Mr. JOHN D. BUTKOVICHA, glavnega predsednika HRVATSKE ZAJEDNICE IN HRVATSKEGA RADIŠE

Pozivamo vse člane in nečlane po Zdruzeni državi in Kanadi, da se nam pridružijo. Člani, njihove žene in nedoletni otroci, ki se bodo udeležili teh izletov, bodo potovali po posebno znižani ceni.

Zajamite si prostore zgodaj. Vprašajte pri:

LEO ZAKRAJŠEK General Travel Service 392 E. 72nd St., New York City

CUNARD WHITE STAR

jo, da so mešanici vsakdar element politične in socialne desorganizacije, za bodočnost bi lahko pomenili resno nevarnost za kolonialne interese.

"Colombo" je torej odplul s prvo trumo belih žen za italijanske vojake in uradnike v Abesiniji. Teh 1300 žensk naj bi postale prve "ustvariteljice družin" v novem italijanskem kolonialnem ozemlju.

Ta čas živi v Abesiniji okrog 160.000 Italijanov, večinoma cestnih delavcev, poklicnih vojakov in državnih uradnikov. 90 odstotkov teh mož ni poročenih. Nastalo je vprašanje, kako naj bi si ti možje, ki bodo ostali bržkone za vse svoje življenje v Abesiniji, ustvarili domače ognjišče. Sličan problem so rešili svoječasno na velkotezno način, ki se je začel, Avstralija iz kazenske kolonije razvijati v gospodarsko pomemben dominion. Takrat so iz Anglije in drugih držav spravljali na tisoče in tisoče žensk v Avstralijo, žreb jim je pred njihovim odpotovanjem določil moža, ki naj bi ga našle v Avstraliji. Zdi se, da namerava tudi fašistična vlada nekaj podobnega.

Pišite nam za cene voznih listov, rezervacije kabin in pojanila za potovanje.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (Travel Bureau) 216 W. 18th St., New York

- 1. junija: Europa v Bremen
- 2. junija: NORMANDIE v HAVRE, Aquitania v Cherbourg, Washington v Havre
- 5. junija: Vulcania v Trst
- 9. junija: Queen Mary v Cherbourg
- 10. junija: Bremen v Bremen
- 12. junija: Champlain v Havre, Conte di Savoia v Genoa
- 16. junija: Manhattan v Havre, Aquitania v Cherbourg, Normandie v Havre
- 18. junija: Europa v Bremen
- 19. junija: Ile de France v Havre, BERENGARIA v CHERBOURG, Saturnia v Trst
- 23. junija: Queen Mary v Cherbourg
- 30. junija: Rex v Genoa
- 3. junija: Bremen v Bremen, Lafayette v Havre
- 9. junija: NORMANDIE v HAVRE, AQUITANIA v CHERBOURG, Washington v Havre
- 7. junija: Conte di Savoia v Genoa, Berengaria v Cherbourg, Champlain v Havre
- 8. junija: Europa v Bremen
- 7. julija: Queen Mary v Cherbourg
- 1. Ile de France v Havre
- 10. julija: Vulcania v Trst
- 14. julija: Normandie v Havre, Aquitania v Cherbourg, Manhattan v Havre
- 17. Rex v Genoa, Bremen v Bremen
- 21. julija: Berengaria v Cherbourg
- 23. julija: EUROPA v BREMEN
- 24. julija: Saturnia v Trst, Champlain v Havre
- 28. julija: Washington v Havre, Queen Mary v Cherbourg
- 29. julija: Ile de France v Havre
- 31. julija: Conte di Savoia v Genoa

1937

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA

50 CENTOV

Naročite ga danes.

Slovenic Publishing Company

New York, N. Y. 216 West 18th Street